

Medicīnas fakultātes pirmā studiju gada studentu sekmība medicīniskās ķīmijas kursā kā studentu mācīšanās pieredzes rādītājs

Irina Kazuša

*Rīgas Stradiņa universitāte, Cilvēka fizioloģijas un
biokīmijas katedra, Latvija*

Ievads. Topošie mediķi ir orientēti uz praktisku zināšanu lietošanu jau studiju sākumā, jo ārsta profesijas standarts medicīnas speciālistiem paredz specifiskas kompetences un prasmes. Teorētiskās zināšanas dabas zinībās ne vienmēr tiek uzskatītas par prioritārām. Medicīniskās ķīmijas kursā studiju organizācijas formas, didaktiskais modelis un studiju materiāli ir vērsti uz studentu ieinteresētības palielināšanu. Studiju materiālos ķīmijas likumsakarības tiek pamatotas ar mediķiem saprotamiem piemēriem, lai motivētu studentus medicīniskajās problēmās saskatīt vispārējos dabā notiekošos procesus. Ķīmijas kurss ir optimāls konteksts studēšanas prasmju apgūšanai un savas studēšanas pieredzes pilnveidošanai studiju pašā sākumā. Taču lielai daļai studentu zemais iepriekšējās sagatavotības līmenis un elementāru faktu nezināšana kļūst par iemeslu neadekvātai jaunās informācijas uztveršanai.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Aprakstītajā pētījumā tiek vērtēti pirmā mācību gada studentu medicīniskās ķīmijas kursā demonstrētie informācijas analīzes līmeņi (reproduktīvais, produktīvais, analītiskais), kā arī studiju satura apguves apjoms un kvalitāte atbilstoši kritērijiem (teorētiskās zināšanas, eksperimentālās prasmes, uzdevumu risināšanas prasmes).

Medicīniskās ķīmijas kursā pārbaudes darbi (kolokviji) tiek realizēti pirms katras nodarbības katru nedēļu, pabeidzot noteiktu studiju kursa daļu, un noslēguma pārbaudes darbs ir rakstiskais eksāmens. Jau vairākus gadus kursa noslēgumā notiek akumulējošā vērtēšana, kur zināšanas, prasmes un kompetences tiek vērtētas, pamatojoties uz kolokvijos uzrādītajiem rezultātiem visa studiju kursa laikā.

Ieviešot akumulējošo vērtēšanu, radās situācija, kad gala eksāmenu nekārto sekmīgākie studenti, jo semestra vērtējums ir kolokviju vidējā atzīme. Pētījuma mērķis ir salīdzināt, cik lielā mērā mazāk sekmīgie studenti spēj demonstrēt pozitīvu rezultātu reproduktīvajā, produktīvajā un analītiskajā informācijas analīzē, jo eksāmenā studentiem ir nepieciešams apkopot visu semestra materiālu.

Rezultāti. Pētījumā tika analizēti 100 studentu darbi 2015. / 2016. studiju gadā un 80 studentu darbi 2016. / 2017. studiju gadā. Pārbaudes darbos iekļauto jautājumu atbildes tika iedalītas pēc līmeņiem: izsmeloša atbilde, daļēja atbilde, nav atbildes. Atbilžu skaits tika sasaistīts ar kolokvija vai eksāmena sekmību. Visvairāk izsmelošu atbilžu kolokvijā un eksāmenā studenti sniedz uz faktu zināšanu jautājumiem – tas ir reproduktīvais analīzes līmenis. Eksāmenā daļēji atbildēti vai neatbildēti ir analītiskie jautājumi. Zīmīgs ir fakts, ka izsmelošu atbilžu skaits uz analītiskajiem jautājumiem ir ievērojami lielāks kolokvijos, jo tos kārto visi studenti. Maksimālo vērtējumu saņēmušo studentu atbildēs ir izsmeloša analīze un skaidrojums. Uzdevumu risināšanas rezultāti (produktīvais līmenis) kolokvijos un eksāmenā būtiski neatšķiras. Uzdevumu risināšanas prasmes semestra laikā ir pilnveidojušās arī vājākajiem studentiem, jo eksāmena darbos nav mazāks pilnīgi atrisināto uzdevumu skaits, salīdzinot ar kolokvija rezultātiem.

Secinājumi.

1. Augstāko vērtējumu ieguvušie studenti demonstrē pētāmās parādības konteksta izpratni un faktu sasaistīšanu ar citām jomām, teorijas izmantošanu atsevišķu parādību izskaidrošanai un savstarpēji saistītu parādību raksturlielumu sakarību izpratni.
2. Vidēji sekmīgiem studentiem pozitīvi rezultāti ir faktu reproducēšanā, jo dominējošā studēšanas metode ir mācīšanās no galvas, nevis informācijas analīze.
3. Produktīvo informācijas līmeni sasniedz arī vidēji sekmīgie studenti, jo viņi semestra laikā iemācās strādāt pēc noteikta algoritma.